

Erhvervsmæssig smitte

For ni danskere var arbejdspladsen anført som muligt smittested, for otte forelå positiv dyrkning for TB. To var lærere og havde undervist flygtninge; den ene havde været udsat for smitte to år tidligere. Kun i ét tilfælde kunne DNA-typning sandsynliggøre en smittekilde på arbejdspladsen. I de syv øvrige tilfælde, hvor DNA-typning var mulig, kunne en konkret smittekilde i relation til erhverv ikke sandsynliggøres.

Udbrud

Der blev registreret en del mindre udbrud med hhv. to eller tre patienter. Der var fire udbrud med hver mindst fire patienter:

- Ni somaliere, heraf syv børn under seks år. Isolater fra de syv med positiv dyrkning havde samme DNA-profil.
- Fem danskere, heraf ét barn på syv år. Isolater fra de to med positiv dyrkning havde samme DNA-profil.
- Fire Kosovo-albanere, heraf tre børn under ni år. Isolater fra de to med positiv dyrkning havde samme DNA-profil.
- Fire somaliske søskende i alderen 11 til 17 år, som alle var oplyst smittet før ankomst til Danmark. Isolater fra de to med positiv dyrkning havde samme DNA-profil.

Mikrobiologisk diagnostik

Diagnosen var dyrkningsverificeret i 432 (79%) tilfælde, hvilket er en fortsat nedgang i forhold til 1995-99 (gennemsnit 85%). Andelen (316/397) af dyrkningsverificeret TB blandt patienter med lunge-TB var ikke signifikant forskellig fra andelen (116/151) blandt de med ekstra-pulmonal TB. Blandt patienter med lunge-TB ($\pm$ anden lokalisation) var diagnosen dyrkningsverificeret hos hhv. 86% af danskere og 74% af indvandrere og hos hhv. 76% af danskere og 77% af indvandrere med ekstra-pulmonal TB. Blandt 42 børn under 15 år var diagnosen dyrkningsverificeret i 27 tilfælde (64%).

Hos fem danskere blev *Mycobacterium bovis* påvist: én havde lunge-, tre knogle- og én urogenital-TB. Tretten patienter blev initialt anmeldt for TB, hvor dyrkning senere viste fund af non-tuberkuløse mykobakterier. I tre tilfælde blev TB diag-

TUBERKULOSE 2000, DEL II

nosen fastholdt på baggrund af kliniske fund.

Af samtlige patienter med dyrkningspositiv lunge-TB ($\pm$ anden lokalisation) havde 186 (59%) positiv mikroskopi på mindst én prøve og måtte anses for smittefarlige. Det var 105 danskere og 81 indvandrere. Patienter med dyrknings-positiv lunge-TB med positiv mikroskopi udgjorde 70% blandt danskere og 49% blandt indvandrere.

For patienter med dyrkningsverificeret TB blev den mikrobiologiske diagnose stillet ved mikroskopi ($\pm$ PCR) for 186 (59%) patienter med lunge-TB ($\pm$ anden lokalisation) og for 28 (24%) patienter med ekstra-pulmonal TB. PCR for *M. tuberculosis* kompleks blev udført på 28% af samtlige modtagne prøver og identificerede yderligere 46 (11%) patienter: 27 med lunge-TB ($\pm$ anden lokalisation) og 19 med ekstra-pulmonal TB. For 260 (60%) patienter kunne diagnosen således sandsynliggøres ved mikroskopi eller påvises ved PCR få døgn efter prøvemodtagelsen, men måtte for 172 (40%) patienter afvente dyrkningsresultatet.

Resistensforhold

Resistens overfor mindst et af de primære anti-tuberkuløse stoffer: rifampicin (R), isoniazid (I), ethambutol (E), pyrazinamid (P) eller streptomycin (S) blev påvist hos 64 (15%) patienter med dyrkningsverificeret TB, hhv. 13 danskere og 51 indvandrere. Blandt 39 patienter med recidiv havde 10 (26%) resistent TB. De øvrige 54 var patienter med førstegangs TB eller med manglende oplysninger om evt. recidiv. Mono-resistens blev påvist hos 36 (8%) patienter og skyldtes isoniazid i 11 tilfælde (10 indvandrere, én dansker), streptomycin i 18 tilfælde (15 indvandrere, tre danskere) og pyrazinamid i syv tilfælde (to indvandrere, fem danskere). Pyrazinamid monoresistens skyldtes i fem tilfælde *M. bovis*, der er naturligt resistent for pyrazinamid.

Resistens for to eller flere stoffer blev påvist hos 28 (6%) patienter: I+S i 24 tilfælde (20 indvandrere, fire danske), I+E i ét tilfælde, I+E+P i ét tilfælde, R+I+E i ét tilfælde og endelig R+I+E+P+S i ét tilfælde. De fire sidstnævnte tilfælde var hos indvandrere. Der blev således anmeldt to patienter

med multiresistent (MDR) TB defineret som TB resistent overfor mindst rifampicin og isoniazid.

- En somalisk kvinde indrejst i 1998, fik påvist MDR-TB i en lymfeknude på halsen. Patientens TB-isolat havde en DNA-profil identisk med DNA-profiler fra andre somaliske patienter uden MDR-TB.

- En irakisk mand havde fuldt følsom TB i 1994, men udviklede først isoniazid resistens og siden tillige rifampicin og ethambutol resistens. Efter langvarig behandling med andetvalgsstoffer blev patienten igen syg i 2000 efter at have haft negative dyrkninger seks gange i 1998-99. Alle patientens TB-isolater har haft identiske DNA-profiler i årene 1994-2000, hvilket tyder på recidiv. Derudover udviklede en dansk mand, der var anmeldt i 1999 med rifampicin mono-resistent TB, MDR-TB i 2000.

Kommentar

Det øgede antal TB-tilfælde i forhold til 1999 (536) kan til dels tilskrives udvidede anmeldekriterier, EPI-NYT 43/01. TB blandt danskere var stigende, men har tidligere i perioden 1995-99 været på samme niveau. Opgørelsen af antal smittefarlige patienter er i modsætning til tidligere baseret på alle primært modtagne prøver og ikke blot den ene prøve, der først viste vækst af *M. tuberculosis*. Danske patienter med smittefarlig lunge-TB udgør såvel absolut som relativt en større gruppe end indvandrergruppen.

Andelen af patienter med resistent TB er sammenlignelig med andelen i de sidste tre år, men stadig høj i forhold til 1991-96.

Faldet i antal dyrkningsverificerede tilfælde skyldes antageligt, at færre prøver blev dyrket for mykobakterier, idet faldet fra 30.480 undersøgte prøver i 1993, EPI-NYT 46/99, er fortsat. Således blev der undersøgt 19.891 prøver i 2000.

Dyrkning og artsbestemmelse er en forudsætning for en definitiv TB-diagnose, for DNA fingerprint analyse og for resistensbestemmelse. Det er uheldigt, at det i et stadigt stigende antal tilfælde ikke er muligt at udføre resistensbestemmelse.

(V. Ø. Thomsen, Mykobakt. Lab., P. Andersen, Epidemiologisk afd.)

Patienter med udvalgte individuelt anmeldelsespligtige sygdomme

Anmeldelser modtaget 1. og 2. kvartal 2001 sammenlignet med tilsvarende periode i 2000

Amt	AIDS		Hepatitis A		Meningokoksygdom		Tuberkulose	
	2001	2000	2001	2000	2001	2000	2001	2000
Kbh.'s Kom.	9	12	6	8	7	5	84	84
Frb. Kom.	4	2	1	-	-	-	4	8
København	3	3	2	3	8	9	46	31
Frederiksborg	2	-	3	3	7	6	8	10
Roskilde	-	1	-	-	4	3	4	14
Vestsjællands	1	1	-	1	4	6	4	5
Storstrøms	-	1	2	1	1	5	10	9
Bornholms	-	-	-	-	-	-	-	-
Fyns	2	1	-	2	12	10	26	25
Sønderjyllands	-	1	-	2	4	7	4	3
Ribe	-	1	-	3	5	2	2	4
Vejle	1	-	-	-	7	6	12	12
Ringkøbing	1	2	-	-	6	7	7	7
Århus	3	6	2	4	10	8	46	20
Viborg	-	-	1	-	16	4	9	11
Nordjyllands	2	-	-	3	20	14	18	11
Andet	1	1	1	-	2	1	3	2
I alt	29	32	18	30	113	93	287	256

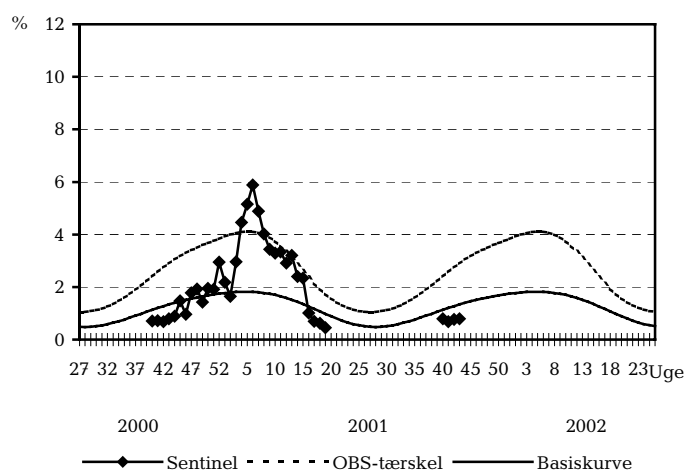
Patienter med øvrige individuelt anmeldelsespligtige sygdomme

Anmeldelser modtaget 1. og 2. kvartal 2001 og 2000, hele landet

	1. og 2. kvartal	
	2001	2000
Fåresyge	9	8
Hepatitis B	96	40
Hepatitis C	115	51
Hepatitis B+C	16	4
Kighoste < 2 år	58	83
Legionellose	37	34
Meningitis purulenta	104	74
Mæslinger	3	2
Ornitose	7	20
Paratyfus	9	3
Shigellose	77	59
Tyfus	9	7

Sentinelovervågning af influenzaaktiviteten

Konsultationsprocent pr. uge 2000/2001/2002

Sentinel: Influenzakonsultationer i % af det samlede antal konsultationer

Basiskurve: Forventet frekvens influenza-konsultationer under ikke-epidemi

Obs-tærskel: Mulig, begyndende epidemi

(Epidemiologisk afdeling)